

Írta: Éliás Ádám

2013. november 09. szombat, 18:28

2013. november 8-án pénteken délelőtt 10 órakor a Budapest, V. Aranytíz Kultúrházban közös sajtótájékoztatót tartott Éliás Ádám, a VÉSZ elnöke, Lukács András, a Levegő Munkacsoport elnöke és az atlasz.hu portál munkatársai, a multinacionális kereskedelmi cégek évi 1000 milliárdra becsülhető ÁFA-csalásáról, és a NAV ezzel kapcsolatos tétlenkedéséről.

A sajtótájékoztató főszereplője Horváth András, a NAV ellenőrzési szakkordinátora, a határokon átnyúló, ÁFA-csalásra szakosodott bűnözői hálózatok feltárásának egyik legkiválóbb szakértője volt, aki megelégedve a kormányzati szinten tapasztalható, cinkossáig terjedő tétlenkedést, elhatározta, hogy az illetékes hazai és nemzetközi szakszerveknek feljelentést tesz, és a nyilvánossághoz fordul a tények publikussá tehető részének ismertetésével.

Éliás Ádám üdvözölte a megjelenteket, és bemutatta a sajtótájékoztatót tartó társait, Lukács Andrást és Horváth Andrást.

Bevezetőjében utalt a VÉSZ 2009 májusában végrehajtott „Természetbeni adófizetés” című akciójára, amellyel felhívta a figyelmet a szabályrendszer, köztük az adózási szabályok betarthatatlanságára. Azóta némi változtatás történt, a rendszer azonban ugyanolyan betarthatatlan, kontraszelektív jellegű: kedvez a csalóknak, de ellehetetleníti a tisztességes szereplőket. Ezért éppen a tisztességes szereplők élnek állandó fenyegetettségben, rossz lelkiismerettel.

A rendszerváltozás legnagyobb bűne, hogy olyan szabályrendszer van érvényben, amelynek a pontos betartása a tisztességes vállalkozások azonnali tönkremenetelét eredményezi, a csalásnak viszont tág teret nyit. Ennek súlyos morális és társadalomlélektani következményei vannak.

Bevezetőjét azzal fejezte be, hogy a most napvilágra kerülő tények nem csupán illusztrációi, hanem szerves bizonyítékai is a rossz rendszernek.

Lukács Andrásnak, a Levegő Munkacsoport elnökének felszólalása a sajtótájékoztatón:

„Az elmúlt kilenc évben számos olyan jogszabály jelent meg és intézményi változás történt, amelyek kimondottan elősegítették a bűnözők – köztük elsősorban a szervezett bűnözői csoportok – tevékenységét. ¹ Most olyan tényekről számolunk be, amelyek arra utalnak, hogy a Nemzeti Adó- és Vámhivatalban (NAV) a legmagasabb szinten is általánossá váltak a hivatali visszaélések, ami lehetővé teszi, hogy szervezett bűnözői körök óriási károkat okozzanak az állami költségvetésnek és egyúttal nekünk, állampolgároknak. Ennek a károkozásnak az egyik eleme az áfacsalás, amelynek mértéke eléri az évi 1700 milliárd forintot. Ebből az összegből becslések szerint több mint 1000 milliárd forint az, amelyet a legnagyobb cégek követnek el.

Az adóhivatalban a visszaélések 2007-ben vettek általános lendületet, amikor Gyurcsány Ferenc volt a miniszterelnök és Veres János a pénzügyminiszter. Sajnos ez a folyamat a jelenlegi kormány alatt sem állt meg, hanem ellenkezőleg, megerősödött.

Írta: Éliás Ádám

2013. november 09. szombat, 18:28

Tudomásunk van arról, hogy számos konkrét jelzés, részletes tájékoztatás érkezett a kormányzat legfelsőbb köreihez az adóhivatalban folyó visszas jelenségekről, azonban semmilyen érdemi intézkedés nem történt a helyzet megváltoztatására. Itt csak a Levegő Munkacsoport ilyen jellegű kezdeményezéseit sorolnám fel, remélve, hogy ezt követően a többi érintett sem hallgat majd tovább.

2011 januárjában a Levegő Munkacsoport képviselői megbeszélést folytattak a Nemzetgazdasági Minisztérium illetékes főosztályvezetőjével, és jelezték neki a problémát. A főosztályvezető erről tájékoztatta az adóügyekért felelős helyettes államtitkárt. Ezt követően tudomásunk szerint semmi nem történt.

2011 áprilisában Scheiring Gábor országgyűlési képviselő tett fel kérdést – a Levegő Munkacsoport kezdeményezésére – a nemzetgazdasági miniszternek a NAV-ban uralkodó visszas állapotokról. A minisztérium válasza szerint a NAV-ban minden rendben van... [2](#)

2012 decemberében Scheiring Gábor egy újabb kérdést tett fel a nemzetgazdasági miniszternek, hivatkozva a Magyar Nemzetben megjelent, a multik áfacsalását leíró cikkeire. A válasz ismét semmitmondó volt. [3](#)

A Levegő Munkacsoport 2012 decemberében részletes javaslatokat tett Matolcsy György nemzetgazdasági miniszternek az áfacsalás és egyéb adócsalások visszaszorítása érdekében. [4](#)

A minisztérium válasza semmilyen érdemi információt nem tartalmazott a témáról.

A Levegő Munkacsoport elnöke 2013 márciusában Varga Mihály nemzetgazdasági miniszter személyi titkárának említést tett a levélről, majd e-mailen eljuttatta hozzá a javaslatokat. A személyi titkár visszaírt, hogy köszönettel megkapta a levelet. A Levegő Munkacsoport elnöke telefonon többször próbált személyes meghallgatást kérni, de mindig csak ígéretet kapott a visszahívásra, ami soha nem történt meg.

Ha bárki azt hinné, hogy az áfacsalás az alacsonyabb fogyasztói árak révén megtérül a magyar vásárlóknak, akkor téved. A legnagyobb adócsalók között multinacionális – nagyrészt kiskereskedelmi – vállalatok is vannak, amelyek az adócsalás révén nyert összeg jelentős részét kiviszik az országból. Ezt támasztja alá, hogy egyes kiskereskedelmi multiláncok évek óta veszteséget, illetve elenyésző nyereséget mutatnak ki. Nem véletlen, hogy a statisztikai adatok szerint a jövedelemkiáramlás az országból nem csökkent az elmúlt években – még az egyes ágazatokra kivetett különadók ellenére sem.

Magánbeszélgetésekben többször mondták nekem, hogy az áfacsalás a pártfinanszírozást is szolgálja. Erre nincs bizonyítékom, azonban a gyanút megalapozza, hogy amennyiben az áfacsalás „hasznából” egyáltalán nem részesednek egyes pártok, akkor miért nem lépnek és lépnek fel ellene hatékonyan a törvényhozásban és az államigazgatásban.

A Levegő Munkacsoport – 25 évvel ezelőtt történt – megalakulása óta küzd a korrupció és az adócsalások ellen. Azért is tartja rendkívül fontosnak ezeknek a káros jelenségeknek a visszaszorítását, mert így jelentős forrás képződne a társadalom számára lényeges feladatok – köztük a környezetvédelem – elvégzésére. Lényeges szempont az is, hogy tapasztalataink szerint a legtöbb esetben a súlyos környezetszennyezési ügyek, folyamatok mögött korrupciógyanús eljárások, illetve adócsalások, adóelkerülések vannak. (Példa erre a nagy számú kamion, amelyek csak azért vannak az utakon, hogy az áfacsalás érdekében fuvarozzák az árut egyik országból a másikba. [5](#))

Most a Nemzeti Adó és Vámhivatal (NAV) egyik munkatársa, páratlan bátorságról téve tanúbizonyságot és hatalmas személyi kockázatot vállalva, a nyilvánosság elé lép, és bemutatja, hogy mi van ennek az évente több mint 1000 milliárd forintot kitevő áfacsalásnak a

Írta: Éliás Ádám

2013. november 09. szombat, 18:28

háttérében.”

Horváth Andrásnak, a Nemzeti Adó- és Vámhivatal (NAV) ellenőrzési szakkordinátorának nyilatkozata a sajtótájékoztatón:

„Magyarország miniszterelnöke 2011 szeptemberében arra figyelmeztette az adóhivatalt, hogy jobban kell teljesítenie az adócsalások elleni küzdelemben. A felhívás, amely valós problémakört jelzett, sajnálatos módon terméketlen talajra hullott: az azóta eltelt két év történései alapján kijelenthető, hogy *az adóhivatal nem tudott gátat szabni a legfertőzöttebb adózási területeken már régóta fennálló adócsalási magatartásoknak*

. Sőt az általános forgalmi adót érintően bizonyítékaink vannak arra, hogy *a csalárd ügyletek száma*

s az azok révén elcsalt áfa összege bizonyos szektorokban számottevő mértékben megnövekedett

. A helyzet súlyosságát jól érzékelteti, hogy a 2011. évben csak az áfacsalásokból megközelítőleg 1700 milliárd forint kára keletkezett az állami költségvetésnek.

Az okok szerteágazóak, de néhányunk megfigyelései, illetve tapasztalatai alapján lényegében három fő pontban összefoglalhatóak:

1. A NAV mára pusztán pénzbeszedő és kiutaló szervezetté vált, *ellenőrzési funkciója gyakorlatilag működésképtelen*

, a legfertőzöttebb területeken a jogkövető magatartás kikényszerítésére alkalmatlanná vált. Mindez abban is megmutatkozik, hogy a csalárd adózói magatartásokat leleplezni és visszaszorítani képes

humán erőforrásokkal pazarló módon gazdálkodik

, sőt a rendszer hibáit kritikusan szemlélő, komoly szakmai múlttal rendelkező tisztviselőket félreállítja vagy munkájukat ellehetetleníti.

2. Hivatali visszaélések sora jellemzi a NAV működését. A kialakult állapotok egy 2007 óta tartó szervezetrombolási tevékenység következményei, ami miatt középszerű, könnyen befolyásolható közép- és felsővezetők kerültek meghatározó pozíciókba. Mindez megkönnyíti annak az állapotnak a fenntartását, ami *kivételezett helyzetben tart egy olyan adózói kört*, amely gazdasági teljesítményéhez képest csak csekély mértékben veszi ki részét a közteherviselésből, s a legfőbb haszonhúzója a szervezett bűnözői hálózatok által megvalósított áfa- és járulékcsalásoknak. Az úgynevezett

kiemelt adózók

(vagyis a legnagyobb gazdasági társaságok) általában kivételezett helyzetben vannak:

érdemi áfa- és járulék-ellenőrzés náluk nem történik, az esetlegesen elrendelt vizsgálatok pedig kevés eredménnyel zárulnak

. A jelenlegi állapotok fenntartásában érdekelt adóhivatali vezetők a közérdek képviselője helyett ezeknek a vállalkozásoknak és a mögöttük álló politikai-gazdasági érdekcsoportoknak az érdekeit képviselik a hivatalon belül, leplezve a törvénytelen adózói magatartásokat.

3. A NAV által nyilvánosságra hozott konkrét szám adatok is azt bizonyítják, hogy *az adóhivatal leginkább a fantom, illetőleg eltűnő cégek vonatkozásában tud kemény lenni*

. Adómegállapításainak nagy része (évente több százmilliárd forint) e körre vonatkozik, az adók behajtásának reménye nélkül. Eközben

az igazi haszonhúzók, élvezve védetségüket, évente mintegy ezermilliárd forint

Írta: Éliás Ádám

2013. november 09. szombat, 18:28

összegű áfacsalást követnek el: jogszerűtlenül csökkentik adófizetési kötelezettségüket, illetve igényelnek és kapnak vissza óriási adóösszegeket.

2011-től kezdődően az adóhivatalon belülről, jelentős magyar és külföldi piaci szereplőket tömörítő szerveződéstől, élelmiszeripari érdekvédelmi szervezetektől, más civil szervezetektől, valamint parlamenti képviselőktől *érkeztek jelzések kormányzati tényezőkhöz*, amelyekben rámutattak a fentiekben vázolt helyzet tarthatatlanságára, a súlyos piaci zavarokra, az adóhivatali teljesítmény gyengeségére, az adócsalások igen magas arányára, valamint arra, hogy ezeket a kedvezőtlen jelenségeket az adóhivatal gyökeres átalakításával és bizonyos területeken az áfa csökkentésével lehetne kiküszöbölni.

A gabona- és olajosmag-kereskedelmi szektorban bevezetett fordított adózáson kívül azonban *más területeken nem történtek az adócsalások mértékét jelentősen visszaszorítani képes érdemi intézkedések*

, sőt még a valóban kritikus húsipari szektorban is elveszni látszik a hosszú egyeztetési folyamat eredményeként kialakult áfa-csökkentési terv.

Amikor pedig valamilyen külső vagy belső kihívás (bírálat, egyes területek fertőzöttségének a növekedése) éri a NAV-ot, illetőleg annak ellenőrzési szakterületét, akkor elővesz egyedi ügyeket, s azt a hivatal eredményes működéseként kommunikálja, illetőleg az ellenőrzési szakterületek aggasztó állapotát statisztikai mutatókkal leplezi. A hivatalban magas színről elvárt követelmény, hogy *„el kell adni magunkat”, ahelyett, hogy a kritikus szektorok adózási anomáliáinak a megszüntetésére és az azt elősegítő szervezeti megoldásokra, illetve megújulásra összpontosítanak*

Felelős, az ország érdekeit szem előtt tartó kormánynak szerintünk a következőket kellene tennie. Kedvező irányú szervezeti és személyi változtatásokkal *működőképessé kell tenni az adóhivatal ellenőrzési tevékenységét*

, különös tekintettel a határokon átnyúló, láncolatos ügyletek kezelésére. Ezzel párhuzamosan *haladéktalanul meg kell kezdeni a felkészülést a fordított adózási mód bevezetésére, illetve jelentős mértékű áfa-csökkentésre*

az adócsalásokkal leginkább érintett szektorokat érintően. Ez Magyarországon sok szektort jelent, melyek közül kiemelendő az alapvető élelmiszerek piaca, amely vonatkozásában egyébként Európa-szerte alacsony adókulcsokkal találkozhatunk (kivéve az adócsalásokkal terhelt közép-európai régiókat).

Hiba volt a jelenlegi kormányzat részéről, hogy annak idején különadó bevezetésével próbált meg valamit (nem sokat) visszaszerezni a kiskereskedelmi láncoknál elcsalt adóösszegekből, holott inkább az adóhivatali működést kellett volna olyan módon megszervezni, hogy eredményesebben léphessen fel a szervezett adócsaló hálózatok kiterjedt működésével szemben.

Hiábavaló azonban abban reménykedni, hogy bármilyen kormányzati (vagy adóhivatali) lépés komoly változásokat fog hozni a feketegazdaság elleni küzdelemben akkor, *ha nem kerülnek megszüntetésre azok a közérdeket sértő káros közigazgatási-gazdasági-politikai kapcsolatok (legyenek a mögöttes szereplők bármelyik politikai oldalon)*

, amelyek

az adóügyek törvényellenes befolyásolására irányulnak

, és amelyek elsőrendű felelősei a hivatali visszaélésekkel tarkított korrupciós cselekményeknek.

A fentiekkel összhangban egy feljelentést juttattam el az ügyészséghez a NAV-ban tapasztalt hivatali visszaélésekről, és jelzéssel éltem az adóhivatal törvénysértő ellenőrzési gyakorlata

Írta: Éliás Ádám

2013. november 09. szombat, 18:28

miatt.

S végezetül köszönetemet fejezem ki azoknak a kormánypárti és ellenzéki országgyűlési képviselőknek, civil szervezeteknek, valamint tisztviselőtársaimnak, akik az elmúlt években megpróbálták fellépni a közélet és a közigazgatás számos területén megfigyelhető visszaélések ellen. Egyúttal kérnék mindenkit, hogy segítsék a közélet és a közigazgatás megtisztulását célzó tevékenységünket.”

A sajtó jelenlévő képviselői a kérdések sokaságát tették fel, amelyekre Horváth András a közvélemény elé tárható tények feltárásával válaszolt, így a negyven percre tervezett sajtótájékoztató másfél órán át tartott.

Éliás Ádám befejezésül megköszönte a sajtó érdeklődését, és kérte, segítsenek abban, hogy a közvélemény tudomást szerezhessen a háttérérdekeltségek bűnös működéséről, és nyomást gyakoroljon a hatalomra az alapjaiban rossz rendszer megváltoztatása érdekében.

¹ Sok konkrét eset olvasható a www.transparency.hu, www.tasz.hu, www.atlatszo.hu és a www.levego.hu

honlapon. Az intézményrendszer átalakításáról ld. például:

<http://www.levego.hu/sites/default/files/kapcsolodo/hatosagok-Gyurcsany061204.pdf>

. A jogszabályokra példa a kiemelt beruházásokról szóló, sorozatban hozott törvények, a Ptk. és az információszabadságról szóló törvény olyan átalakítása, amely jelentősen korlátozza az információhoz való hozzájutást, valamint az a kétharmados (!) törvény, amely szerint bármely bűnöző mentesülhet az illegális pénzszerzése következményeitől, ha legalább 5 millió forintért államkötvényt vásárol.

² http://parlament.hu/internet/plsql/ogy_irom.irom_adat?p_ckl=39&p_izon=2978

³ http://parlament.hu/internet/plsql/ogy_irom.irom_adat?p_ckl=39&p_izon=9759

⁴ http://levego.hu/sites/default/files/adocsalas_javaslatok_2012-12.pdf

Írta: Éliás Ádám

2013. november 09. szombat, 18:28

⁵ „A pénzügyőr egységek három hónapon át tartották megfigyelés alatt a főbb útszakaszokat és szedték ki a sorból a gyanús járműveket – a belső határokon nem lehet vámellenőrzést végezni, csak szűrőpróbaszerű, úgynevezett mélységi ellenőrzésre van mód. A NAV az akció megkezdése előtt egy nulladik, kontrollnapon megmérte az adott szakaszokon a forgalmat, amelyhez képest, amint híre ment az ellenőrzésnek, negyedével, napi átlagosan 1600 teherautóval kevesebb érkezett az országba. Ez a csökkenés, illetve az alternatív módszerek alkalmazása igazolta a korábbi gyanút, vagyis hogy a forgalom jó része szervezett áfacsalásban érintett. A megzavarodott csalók hirtelen nem tudtak jobbat, mint leállítani a szállítmányokat – a készlet lefoglalása mellett a lebukás komolyabb következményekkel is járhat, hiszen az üzemi szintű csalás büntetőjogi kategória. A bűnözők próbáltak alkalmazkodni a helyzethez, a konténeres ruhaszállítmányokat szétpakolták kisebb járművekbe, hűtőkamionokba, a kamionok az ellenőrzés kikerülése érdekében konvojban érkeztek. A NAV így is több milliárd forint értékben foglalt le hamisított, szerzői jogot sértő termékeket, jelöletlen élelmiszereket és egyéb árut. Napi 1600 teherautó elmaradása értékben alsó hangon nyolcmilliárd forint, de akár ennek kétszerese is lehet.” Áfabotrány Magyarországon - döbbenetes mennyiségű feketeáru a boltokban. Napi Gazdaság, 2013. május 9.

http://m.napi.hu/magyar_gazdasag/afabotrany_magyarorszagon_dobbenetes_mennyisegu_feketearu_a_boltokban.553036.html